

ਟੀ.ਐਸ.ਠਾਕੁਰ, ਸੀ.ਜੇ. ਅਤੇ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ, ਜੇ.ਜੇ.

ਐੱਸ.ਐੱਮ.ਟੀ. ਉਸ਼ਾ ਅਰੋੜਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ

CWPNo _ 1999 ਦੇ 10622 ਅਤੇ

ਹੋਰ ਜੁੜੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ

9 ਨਵੰਬਰ, 2009

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 - ਧਾਰਾ 226— ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 - ਐੱਸ. 9 — ਪੰਜਾਬ ਟਾਊਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਏ ਸੀਟੀ, 1922 - ਐੱਸ. 36 - ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸੁਧਾਰ ਯੋਜਨਾ— ਐਕਵਾਇਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ— ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ — ਅਵਾਰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਨਤਕ ਲਗਭਗ 26 ਸਾਲ— ਬੇਅੰਤ ਦੇਰੀ— ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਵਾਰਡ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ— ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ— ਪਟੀਸ਼ਨਰਜ਼ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਫਰਮ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਕੇ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਦੇ ਹਨ— ਕੀ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਖਰੀਦਦਾਰ ਸਕੀਮ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਮੂਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਬਦਲੀ ਦੀ ਮੰਗ - ਰੋਕੀ ਗਈ, ਐਕਵਾਇਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ - ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ - ਰੋਕੀ ਗਈ, ਨਹੀਂ - ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਫਰਮ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ - ਆਦੇਸ਼ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫਰਮ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ - ਕੀ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ - ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ, ਨਹੀਂ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਿਆਇਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ

ਦਾਅਵਾ।

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੇਦਾਰਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਐਕਵਾਇਰ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਤਬਾਦਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਆਰਪੀ ਐਪਾਇਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਿਡ ਦੁਆਰਾ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲਿਮਿਟਿਡ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਕੀਮ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਕੋਈ ਸਿਰਲੇਖ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ, ਲਾਚਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਗੁਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ 41)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਵਾਇਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਉਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਇਆ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਪੰ: ੫੭)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਮਾਰਤੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਜੇ ਕਿ ਐਕਵਾਇਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਵਿਅਰਥ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣਾ ਪਿਆ ਹੋਵੇ। ਅਸੀਂ ਵਰਤਮਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਣਗੌਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ 'ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ' ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਬਿਲਡਿੰਗ ਪਲਾਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਸੀ। /s RP Empires Pvt. ਲਿਮਿਟਿਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰੀ ਪੋਡੋਟ ਲਾਈਟ।

(ਪੰ: ੬੭)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਜਾਂਚ

(Para 68)

ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤਾਂ ਹੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

CWPNos ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। 10622,10623,10624 ਅਤੇ 10625 ਦੇ 1999.

ਏ ਕੇ ਚੋਪੜਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਾਭਿਆ ਸੂਦ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਿਵਾਨੀ ਸਹਿਗਲ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਰਥਾਤ ਮੈਸਰਜ਼ ਆਰਪੀ ਐਮਪਾਇਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿ. ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਪੀ.ਐਨ. ਵਿੱਚ 2006 ਦੇ CM ਨੰਬਰ 18707 ਵਿੱਚ ਲਿ. 1999 ਦਾ 10622; CMNo. 1999 ਦਾ 18565 of 2006 in CWP ਨੰਬਰ 10623; 1999 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 10624 ਵਿੱਚ 2006 ਦਾ ਸੀਐਮ ਨੰਬਰ 18714 ਅਤੇ 1999 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 10625 ਵਿੱਚ 2006 ਦਾ ਸੀਐਮ ਨੰਬਰ 18705 ਅਤੇ 2008 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 18029 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਅਤੇ 2008 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 03032 ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਵੀ। .

2007 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 893 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ।

ਰੁਪਿੰਦਰ ਖੋਸਲਾ, ਐਡੀ. ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 10622,10623,10624 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ। 1999 ਦੇ 10625, 2008 ਦੇ CWP ਨੰਬਰ 18029 ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 4 ਲਈ, ਅਤੇ CWP ਨੰਬਰ 893 ਤੋਂ 2007 ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 5 ਲਈ।

ਜੇ.ਐਸ. ਤੂਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ 1999 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 10622, 10623, 10624, 10625 ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ। 2008 ਦੇ CWP ਨੰ. 18029 ਵਿੱਚ ਨੰਬਰ 3, ਅਤੇ CWP ਨੰ. 893 ਤੋਂ 2007 ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 4 ਲਈ।

ਆਰ.ਡੀ. ਬਾਵਾ, ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰ. ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ। 2008 ਦਾ 18029

ਟੀਐਸ ਠਾਕੁਰ, ਸੀ.ਜੇ

(1) ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਆਮ ਸਵਾਲ (ਛੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 4 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਇੱਕ ਸੁਧਾਰ ਸਕੀਮ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 27 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਿਲਚਸਪ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ

ਨੇ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ 'ਭੂਮੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ' ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 893 ਆਫ 2007 ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹੀ ਹੈ। ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ

ਸਬੰਧਤ. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਚੇਂਜ ਆਫ ਲੈਂਡ ਯੂਜ਼' ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਹੀ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਸਗੋਂ ਮੈਸਰਜ਼ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਲਡਿੰਗ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿੱਲ ਦੇਣ 'ਤੇ ਵੀ ਹਮਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। R. R Empires Pvt. ਲਿਮਟਿਡ, ਜਿਸ ਨੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 447 ਮਿਨ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 51 ਕਨਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 19 ਕਨਾਲਾਂ ਅਤੇ 14 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੱਕ ਟੁਕੜਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬਦਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੂਟਾ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੈ। ਉਕਤ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ 'ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ' ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਇਮਾਰਤ ਲਈ ਬਿਲਡਿੰਗ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ. ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕਈ ਦੌਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਇੱਕ ਚੈਕਰਡ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ

(2) 4 ਮਈ, 1962 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਟਾਊਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1922 ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਅਧੀਨ 'ਅਜਨਾਲਾ ਰੋਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਸਕੀਮ' ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 24 ਫਰਵਰੀ, 1964 ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਅਤੇ 42 ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ। ਇਸ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੂਟਾ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 447 ਮਿਨ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਰਕੂਲਰ ਰੋਡ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ 51 ਕਨਾਲ 14 ਮਰਲੇ ਖੇਤਰ ਸਮੇਤ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਖੇਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। . ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ 29 ਮਾਰਚ, 1965 ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੂਟਾ ਨੇ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 2053 ਆਫ 1965, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਕੀਮ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲਾ ਇਲਾਕਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਮਿਊਂਸਪਲ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(3) 26/26/27 ਮਾਰਚ, 1965 ਨੂੰ: ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੂਟਾ ਅਤੇ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਵਿਚਕਾਰ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਗਰ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੂਟਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁੱਲ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ 12 ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ 1000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ।

ਰੁ. 21- ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ yeard, ਜਿਸ ਨੂੰ 29 ਮਾਰਚ, 1965 ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੁਲੈਕਟਰ

ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(4) ਰਿੱਟ ਪੇਟੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ JNo.12053:of]1965 ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਸਕੀਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਆਖਰਕਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 3 ਜਨਵਰੀ, 1966 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 17 ਨਵੰਬਰ, 1971 ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਕੀਮ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਠੱਪ ਹੋ ਗਈ। . ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ 18 ਦਸੰਬਰ, 1972 ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਅਧੀਨ ਅਧਿਸੂਚਿਤ, ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 447 ਮਿਨ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੂਟਾ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ 51 ਕਨਾਲ 14 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਸਮੇਤ 323 ਏਕੜ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸਕੀਮ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ।

(5) ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੂਟਾ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ 26/27 ਮਾਰਚ, 1965 ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਕਵਰ ਕੀਤੀ 12 ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਕੀਮ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ਾ। 150/- ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਵਿਹੜੇ ਲਈ ਵੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ 3 ਅਕਤੂਬਰ, 1973 ਨੂੰ 10000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਹੱਦ ਲਈ ਆਪਣਾ ਅਵਾਰਡ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। 8/- ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਵਿਹੜਾ।

(6) ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਉਦੋਂ .ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੂਟਾ ਨੇ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 4229 ਆਫ 1973 ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਤਮ ਨਗਰ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਹਾਊਸ ਬਿਲਡਿੰਗ ਸੁਸਾਇਟੀ ਲਿਮਟਿਡ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1) ਨੇ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ 26/27 ਮਾਰਚ, 1965 ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੂਟਾ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਧੂਰੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, 1979 ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 150 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਰ.ਐਨ. ਮਿੱਤਲ ਨੇ 6 ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜੇ. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ 1979:-

“ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਮੱਤੋਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਟਰੱਸਟ 7 ਮਾਰਚ, 1979 ਦੇ ਹਾਈ ਬੈਂਸ ਜੇ. ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ 12 ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

(1) 1979 PLJ472

ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵਕੀਲ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ। 5 ਫਰਵਰੀ, 1980 ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਪੱਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਮੱਤੋਵਾਲ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਹ ਪੇਟੀਟੀ 1 ਨੂੰ

ਨਹੀਂ ਦਬਾਉਂਦੇ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। "

(7) ਉਪਰੋਕਤ ਹਦਾਇਤਾਂ/ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਅਖਾੜੇ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਵੀ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ 1980 ਦੀ ਕਟੈਪਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 68 ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੀ. ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 28 ਜਨਵਰੀ, 1981 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ 12 ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਕੀਮ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਕਟੈਪਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਨੇ 26/27 ਮਾਰਚ, 1965 ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ 7 ਮਾਰਚ, 1979 ਦੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਉਹ ਕੀਤਾ ਸੀ। , ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਚਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਦੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(8) ਉਪਰੋਕਤ ਬੈਕ ਡ੍ਰੌਪ ਵਿੱਚ, ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੂਟਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 1982 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1300 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ 28 ਜਨਵਰੀ, 1981 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੋਟ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। "ਅਜਨਾਲਾ ਰੋਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਸਕੀਮ" ਚੁਣੌਤੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 26/27 ਮਾਰਚ, 1965 ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ, ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੂਟਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਛੋਟ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਟਰੱਸਟ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 4229 ਆਫ 1973 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਟਰੱਸਟ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 40 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ

ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਕੀਮ, ਪਰ 1974 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 7 ਦੁਆਰਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 40 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ ਜੋੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਟਰੱਸਟ ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਟਰੱਸਟ ਜੋ ਵੀ ਕਰ

ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ 12 ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਕੀਮ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਿਆਂ ਟਰੱਸਟ ਨੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। 1973 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 4229 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ

“ਐਕਟ ਇਸ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 41 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਵਾਪਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਟਰੱਸਟ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਦੁਆਰਾ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ, ਕੇਵਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸੋਧ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਇਸ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਹੁਣ, 1974 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 7 ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 40 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਟਰੱਸਟ ਜੋ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਉਕਤ 12 ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਕੀਮ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਟਰੱਸਟ ਨੇ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਦੀਵਾਨੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 4229 ਓ/1979 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-2) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢੋ। ”

(9) ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 4229 ਆਫ਼ 1973 ਦੀ ਧਿਰ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 4229 ਆਫ਼ 1973 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਟਰੱਸਟ ਲਈ ਨਿਵੇਕਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਕੀਮ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵੇਖਦਿਆਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਹ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕੋਈ ਰੰਗੀਨ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਘਾਟ ਦਾ ਗਠਨ ਜਾਂ ਸੰਕੋਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਾਰੰਟ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ.

(10) ਉਪਰੋਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਖਸਰਾ ਨੰ: 447 ਮਿਨ ਵਿੱਚੋਂ 32 ਕਨਾਲ 14 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਬਾਕੀ 19 ਕਨਾਲਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਕਬਾ ਉਸਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੁਟਾ ਨੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ 1982 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ: 1300 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ/ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10543 ਆਫ 1983 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਆਖਰਕਾਰ ਉਕਤ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 24 ਅਗਸਤ, 1992 ਨੂੰ ਉਕਤ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਮਾਰਕੀਟ ਰੇਟ 'ਤੇ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੇਗਾ। 1983 ਨੂੰ ਐਕਵਾਇਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਉਕਤ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੁਟਾ ਤੋਂ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਮਾਲਕ ਨੂੰ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1983 ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਮਾਰਕੀਟ ਰੇਟ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ 1982 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 1300 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹਵਾਲਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਹੈ:-

"ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਕਾਨ ਬਣਾਏ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨਾ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗਾ, ਹੁਣ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ, ਏ.ਐਫ. ਟੈਰ ਲੈ ਕੇ ਹਦਾਇਤ, ਸਕੋਟ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1983 ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਮਾਰਕੀਟ ਰੇਟ 'ਤੇ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ। ਅਸੀਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸਟੈਂਡ ਸਹੀ ਹੈ। . . ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1983 ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਮਾਰਕੀਟ ਰੇਟ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਦਰਭ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਦੇਰੀ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਿਓ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ

ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਿਓ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਰਧਾਰਨ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਲਾਗਤ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। "

(11) ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰੇ ਪਰ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੇ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ 19 ਕਨਾਲ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ 1999 ਤੱਕ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਉਕਤ ਖੇਤਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ 23 ਜੁਲਾਈ, 1999 ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਚਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਉਕਤ ਹੱਦ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈਆਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਨੇ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 447 ਮਿਨ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਐਕਵਾਇਰ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਐਕਵਾਇਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ

ਮੁਦਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪਟੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਨੇ ਇਸ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਪਟੇਦਾਰ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸੀ। ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨੇ 27 ਜੁਲਾਈ, 1999 ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਐਡ-ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ, ਮੁਦਈਆਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ 1999 ਦੀਆਂ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੰ: 10622 ਤੋਂ 10625 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਵਾਇਰ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਨਿਪਟਾਉਣਾ ਜਿਸ ਦਾ ਹੁਕਮ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦਾ ਕੁੱਲ ਜੋੜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 1999 ਦੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੰ: 10622 ਤੋਂ 10625 ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ 26 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਕੀਮ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੂਟਾ ਦੁਆਰਾ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸਦਾ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਸ ਬੇਮਿਸਾਲ ਦੇਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸਕੀਮ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ 'ਤੇ ਕਰਾਂਗੇ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੋਰਚਿਆਂ 'ਤੇ ਹੋਏ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਪੂਰੇ ਟ੍ਰਿਜ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਦੇ ਵਰਣਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ.

(12) ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ। ਐਡਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵੱਲੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੂਟਾ ਨੇ ਉਕਤ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਦਾਅਵਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। 2,58,50,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ 25,850 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ 51 ਕਨਾਲ 14 ਮਰਲੇ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਸੀਮਾ ਲਈ 1,000 ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਗਜ਼। ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਕਤ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 4 ਵਿੱਚ ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੂਟਾ ਨੇ ਕਿਹਾ

“ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਾਦ 51 ਕਨਾਲ 14 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 25,850 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ 50000 ਰੁਪਏ ਬਣਦਾ ਹੈ। 2,58,50,000 (ਦੋ ਕਰੋੜ, 58 ਲੱਖ ਅਤੇ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਸਿਰਫ) ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ। 1,000 ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਗਜ਼।”

(13) 24 ਅਕਤੂਬਰ, 2005 ਦੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਵਧੀਕ. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੂਟਾ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ। 288 ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਗਜ਼ 51 ਕਨਾਲਾਂ ਅਤੇ 14 ਮਰਲੇ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸੀਮਾ ਲਈ 15% ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਸੇਲੇਟੀਅਮ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲਾਭ ਅਤੇ ਵਧੀ ਹੋਈ ਰਕਮ 'ਤੇ 6% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਸੇਲੇਟੀਅਮ ਲੈਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਸਲ ਭੁਗਤਾਨ ਤੱਕ ਕਬਜ਼ਾ। 24 ਅਕਤੂਬਰ 2005 ਦੇ ਆਰਡਰ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਹਿੱਸਾ ਸਿੱਖਿਅਕ ਐਡਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਿਆ '।

“ਉਪਰੋਕਤ ਅੰਕ ਨੰਬਰ 1 'ਤੇ ਮੋਰਚਿਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਰੇਟ ਜੋ ਕਿ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1983 ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸੀ, ਰੁਪਏ ਬਣਦੀ ਹੈ। 288 ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਸਾਲ, ਜਿਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਐਕੁਆਇਰ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ 'ਤੇ @ 15% ਸੇਲੇਟੀਅਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਧੀ ਹੋਈ ਰਕਮ 'ਤੇ 6% ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਆਜ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਅਸਲ ਭੁਗਤਾਨ ਤੱਕ ਕਬਜ਼ਾ। ਹਵਾਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਯਾਦ ਪੱਤਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਕੇ ਫਾਈਲ ਕਰੋ।”

(14) ਉਪਰੋਕਤ ਟ੍ਰਿਜ਼ਟਾ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਇਸ

ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੰ. 2282 ਅਤੇ 4989 ਆਫ 2006 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਇੱਕ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਉਕਤ ਦੋ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2006 ਦੇ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੂਟਾ ਨੂੰ 50% ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀ 50% ਰਕਮ ਇਸਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ।

(15) ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਜੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ ਕੇ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ 14 ਅਕਤੂਬਰ, 2005 ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਨਗਰ ਨਿਗਮ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੋਲ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ 'ਇੱਖਾਸਰਾ ਨੰਬਰ 19 ਕਨਾਲ ਮਾਪਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਪੁਰਾਣੀ ਜੇਲ੍ਹ ਰੋਡ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ 447 ਮਿੰਟ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਰ ਸਮੇਂ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਕੀਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ 'ਅਸਲ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ' ਦਾ ਜਨਰਲ ਪਾਵਰ ਆਫ਼ ਅਟਾਰਨੀ ਧਾਰਕ ਸੀ ਅਤੇ 19 ਕਨਾਲਾਂ ਦੀ ਵਿਵਾਦਤ ਹੱਦ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ. ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਖੇਤਰ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ 'ਤੇ ਮਲਟੀਪਲੈਕਸ/ਹੋਟਲ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਰੀਬ 10 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ, ਨਗਰ ਨਿਗਮ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਉਸ ਦਰਖਾਸਤ 'ਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਫੈਕਟਰੀ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ। ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਖੇਤਰ, ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਸੜਕਾਂ, ਪਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਫੈਕਟਰੀ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪੂਰੇ ਪਲਾਟ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਟਲ/ਮਲਟੀਪਲੈਕਸ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਪੰਜਾਬ ਟਾਊਨ ਐਂਡ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1922 ਦੀ ਧਾਰਾ 43 ਅਧੀਨ ਸਕੀਮ ਦੀ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਇਸ ਪਲਾਟ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।

(16) ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਨੂੰ 16 ਨਵੰਬਰ, 2005 ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਮਿੰਟਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ, ਅਰਥਾਤ, ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ.ਕੇ. ਸ਼ੰਨਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਉਦਯੋਗ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪਾਰਸਲ ਤੋਂ ਉੱਪਰ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਲਾਕਾ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ/ਵਪਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਉਦਯੋਗ ਦੀ ਹੋਂਦ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਬਣ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋ ਫੈਸਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਰਥਾਤ (i) ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਕੀਮ ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਨਗਰ ਨਿਗਮ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ

ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਜਾਂ ਫੇਰਬਦਲ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਕੀਮ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ; ਅਤੇ (ii) ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਪਲਾਟ 'ਤੇ ਮਲਟੀਪਲੈਕਸ/ਹੋਟਲ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ/ਵਪਾਰਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਉਦਯੋਗ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਵਰਤਨ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

(17) ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਰੀ ਆਰ.ਕੇ. ਸ਼ੰਨਾ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ। 1.90 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਨਗਰ ਨਿਗਮ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਖਰਚੇ ਲਈ। ਇਹ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 447 ਮਿਨ ਦੀ 19 ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਨੂੰ ਵੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਜਨਹਿਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ 2007 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 893 ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 447 ਮਿਨ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ 51 ਕਨਾਲ 14 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸਾਰਾ ਟੁਕੜਾ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵੱਲੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਗਲਤ ਸੀ। ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੂਟਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਐਕਵਾਇਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਹਾਰ ਗਿਆ ਸੀ।

(18) ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ, ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਅਤੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਆਰਪੀ ਐਂਪਾਇਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਿਡ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ। ਲਿਮਿਟਿਡ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੂਟਾ ਦੇ ਪਟੇਦਾਰ (ਆਂ) ਤੋਂ ਅਟਾਰਨੀ ਸ੍ਰੀ ਆਰ.ਕੇ. ਸ਼ਰਮਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਰੀ-ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਸੀ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 447 ਮਿਨ ਵਿੱਚ 19 ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ, ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਕਤ ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 420, 466, 467, 468. 471 ਅਤੇ 120-ਬੀ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 107, ਮਿਤੀ 16 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2007 ਨੂੰ ਦਰਜ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(19) ਉਪਰੋਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ 27 ਅਗਸਤ, 2007 ਦੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ 16 ਨਵੰਬਰ, 2005 ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 447 ਮਿਨ ਦੇ ਐਕਵਾਇਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮਾਲਕ ਅਰਥਾਤ ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੂਟਾ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਨੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਸਾਲ 1983 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਨਾ ਤਾਂ ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੂਟਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਪਟੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਪਟੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ M/s ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ। ਆਰਪੀ ਐਮਪਾਇਰਜ਼ ਪ੍ਰਾ. ਲਿਮਟਿਡ ਨੂੰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖੜੀ ਸੀ

**SMT. USHA ARORA AND OTHERS v. STATE OF PUNJAB 579
AND OTHERS (T.S. Thakur, C.J.)**

ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਲੈਕਟਰ ਲੈਂਡ ਐਕੁਆਇਰ ਦੁਆਰਾ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਟਰੱਸਟ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਧੀ ਹੋਈ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

(20) ਉਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਆਰ.ਪੀ. ਐੱਪਰੀਜ਼ ਪ੍ਰਾ. ਲਿਮਟਿਡ ਨੇ ਕਈ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 18029 ਆਫ 2008 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗੇ।

§(21) ਅਸੀਂ ਕਾਫੀ ਲੰਬਾਈ ਤੋਂ ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖੇ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਾਡੇ ਵਿੱਚ ਇਰਾਦੇ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:-

- (i) ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਟਾਊਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1922 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਧਾਰ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਵੀਡ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ 26 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ?
- (ii) ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਧੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਵਜੋਂ, ਕੀ ਮੈਸਰਜ਼ ਆਰਪੀ ਐੱਪਰੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿ. 2008 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 18029 ਵਿੱਚ ਲਿਮਟਿਡ ਸਕੀਮ ਜਾਂ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅਸਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਬਦਲੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ?
- (iii) ਕੀ 1999 ਦੀਆਂ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੰ. 10622, 10623, 10624 ਅਤੇ 10625 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਤੋਂ ਛੇਟ ਦੇਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ?
- (iv) ਕੀ ਐਕੁਆਇਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਐਕੁਆਇਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਐਕੁਆਇਰ ਤੋਂ ਛੇਟ ਦੇਣ ਦੀ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਗ੍ਰਾਂਟ ਹੋਈ ਹੈ?
- (v) ਕੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ? ਅਤੇ
- (vi) ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 420, 466, 467, 468, 471 ਅਤੇ 120-ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ 16 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2007 ਦੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 107 ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ?

(2) (1975) 4 S.C.C. 285

(3) (2000) 2 SCC 48

(22) ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਵਿਗਿਆਪਨ ਲੜੀਵਾਰ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਠਾਵਾਂਗੇ।

ਜਵਾਬ: ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ (i)

(23) ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ 'ਤੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੰਮੀ ਲੜੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੁਣੌਤੀ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਇਕੱਲੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਘਾਤਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ 'ਤੇ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ।

(24) ਅਫਲਾਤੂਨ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਓਰੀਸ ਦੇ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲਾ (2), ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ 13 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਠੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 1959 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵੈਧ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਲਈ 1972 ਤੱਕ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵੈਧ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸਾਈਨ ਹੈ। ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ *t/ua* ਗੈਰ. ਵਾੜ 'ਤੇ ਬੈਠਣ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵੈਧ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, ਦਿੱਲ-ਮੱਠ ਵਾਲੀਆਂ ਚਾਲਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਪਾਉਣਗੇ।

(25) ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ, ਅਹਿਮਦਨਗਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਹ Hyder Beg ਅਤੇ Ors ਵਿੱਚ। (3), ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮੁਢਲੀ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 21 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ

**SMT. USHA ARORA AND OTHERS v. STATE OF PUNJAB 581
AND OTHERS (T.S. Thakur, C.J.)**

ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 16 ਸਾਲ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਕਵਾਇਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ "ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਇਕੁਇਟੀ ਨੂੰ ਹਰਾਉਂਦੀ ਹੈ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ:

" ਇਹ ਹੁਣ ਕਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਮਿਆਦ ਨਹੀਂ

ਸੀਮਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਿਆਦ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਕਾਰਕ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਸਧਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਬੇਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਅਸਧਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਠੋਸ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੀ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਅਰਥਾਤ, "ਦੇਰੀ ਹਰਾਉਂਦੀ ਹੈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ" ਦੀ ਪੂਰੀ ਵਰਤੋਂ ਹੈ। ਅਖਤਿਆਰੀ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਜਾਂ ਵਿਵਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ। ਇਕੁਇਟੀ ਮੂਰਤੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਚੰਕਸ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਦੀ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੋਨਜੀਵਨਗਰ ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਹੈਲਥ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸੁਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਹਨ। ਅਬਦੁਲ ਵਹਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ (4) ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਗ੍ਰੇਟਰ ਬੰਬੇ ਬਨਾਮ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਾ. ਲਿਮਿਟਡ, (5) ਨੌਦਰਨ ਇੰਡੀਆ ਗਲਾਸ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (6) ਲਾਰਸਨ ਐਂਡ ਟੂਬਰੋ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (7) ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਗਰ ਇਵੈਕਿਊਜ਼ ਪਲਾਟ ਖਰੀਦਦਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅੰਡਰਸੈਕਰ ਆਈ ਅਤੇ ਆਈ ਏਰੀ। ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (8)।

- (4) (1996)3 SCC 600
- (5) (1996) 11 SCC501
- (6) (2003) 1 SCC 335
- (7) (1998)4 SCC 387
- (8) (1990) 2 SCC 268

(2) (1975) 4 S.C.C. 285
(3) (2000) 2 SCC 48

(2) (1975) 4 S.C.C. 285 ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (9) ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤੱਥ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਚ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ:-

"30. ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਤੇ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣਾ ਅਵਾਰਡ ਦੇਣ ਜਾਂ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ. ਭਾਵੇਂ ਬਾਲਕ ਰਾਮ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੰਨ ਲਈ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਬਾਲਕ ਰਾਮ ਗੁਪਤਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਠੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ।

(28) ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ **ਰਾਜੀਵ ਪ੍ਰੇਮ (ਸ਼.) ਬਨਾਮ UOI ਅਤੇ Ors., (10) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਹੈ**, ਜਿੱਥੋਂ ਉਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੋਂ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰੱਦ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਡੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸਨੂੰ ਧਮਕੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਬਰਬਾਦੀ ਦੇ ਨਾਲ. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਦੇਰ ਨਾਲ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਵਾਲੇ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ:-

“ਭਾਵੇਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰੱਦ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸੀ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 4 ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 1987. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।"

(29) ਰਾਮਜਸ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। **ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ., (11)**), ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਾ ਤਾਂ ਅਵਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਤੇ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਤੇ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਸਮੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਸੀ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵਾੜ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ। ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਹ ਅਗਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ **ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ., (12) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ**, ਜਿੱਥੇ ਐਕਵਾਇਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਲਗਭਗ 18 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ I ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦਿੰਦਿਆਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, **ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਗਰ ਇਵੈਕੂਈਜ਼ ਪਲਾਟ ਖਰੀਦਦਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਐਨਆਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ**. **ਬਨਾਮ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ, ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ., (13)** ਅਤੇ **ਰਾਮਜਸ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)** ਨੇ 1 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਦਿਆਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਜਿਹੀਆਂ ਦੇਰੀ ਵਾਲੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਸੀ। .

(30) ਇਹ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 51 ਕਉਈ 14 ਮਰਲੇ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸੀਮਾ ਲਈ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦਾ ਅਵਾਰਡ 3 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1973. ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ਾ। 8 ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ(11) 1993 Supp. (2) SCC 20 (12) 2004 (72) DRJ 356 (SC) (13) (1990) 2 SCC 268

ਯਾਰਡ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣਯੋਗ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1999 ਦੇ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੰ. 10622 ਤੋਂ 10625, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ 1999 ਵਿੱਚ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਭਾਵ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ 26 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ। ਇਸ ਬੇਮਿਸਾਲ ਦੇਰੀ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਲਈ ਘਾਤਕ ਸਾਬਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ! ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਚੁਣੌਤੀ ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੂਟਾ ਦੁਆਰਾ 1973 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 4229 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦੀ 12 ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਐਕਵਾਇਰ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ। . ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 447 ਮਿਨ ਅਪੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। 1982 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1300 ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਉਪਰੋਕਤ 12 ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮਾਮਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਮਾਲਕ ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੂਟਾ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਾਲਕ ਨੂੰ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ 1983 ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਬਜ਼ਾਰ ਦਰ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ 1982 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 1300 ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੂਟਾ ਨੇ ਸਕੀਮ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 12 ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਟੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੰ: 10622 ਵਿੱਚ 1999 ਦੇ 10623, 10624 ਅਤੇ 10625 ਨੇ ਇਸ ਸਕੀਮ ਜਾਂ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਉਗਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣ ਦਿੱਤਾ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ 2' ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਡੂੰਘੇ ਸਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉੱਠ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(31) ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ I ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਲਈ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇਰ ਨਾਲ ਆਏ ਸਨ। .

ਪਟੇਦਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਲੈਕਟਰ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ

ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਬਲਕਿ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਵੀ ਕੀਤੇ। ਇਹ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ -

ਮੈਸਰਜ਼ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦ ਅਰੋੜਾ:

ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੁਪਰ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਤੱਟ ਵਜੋਂ 73,900. ਆਪਣੀ ਮੰਗ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਗੀ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਰਜਿ. ਆਰਕੀਟੈਕਟ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰ. ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀਆਂ ਦਰਾਂ ਉੱਚੇ ਪਾਸੇ ਹਨ ਇਸਲਈ ਅਨੁਮਾਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਟਰੱਸਟ ਨੇ ਸਥਾਈ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਲਾਗਤ ਰੁਪਏ ਹੈ। 14,370 ਅਨੁਮਾਨ ਅਤੇ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

(e) ਸ਼੍ਰੀ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। 8125 ਵੱਧ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਮੰਗ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਧਰਮ ਦੇਵ ਸੇਠ:

ਇਹ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਭਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਢਾਂਚਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(8) ਵਿਨੋਦ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਮਿੱਲਜ਼-ਰਾਵੀ ਵੇਵਿੰਗ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਆਰ

ਮੈਸਰਜ਼ ਵਿਨੋਦ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਮਿੱਲ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। 1,06,000/- ਜਦਕਿ ਮੈਸਰਜ਼ ਰਵੀ ਵੇਵਿੰਗ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਨੇ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਸਟ੍ਰਕਚਰ ਲਈ 1,06,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੋਰ ਰਕਮ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੰਗ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਟਰੱਸਟ ਨੇ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਲਾਗਤ ਰੁਪਏ ਹੈ। 34,020 ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਅਨੁਮਾਨ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ ਅਨੁਸਾਰ। ਮੈਂ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। 34,020 ਜੋ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਫਰਮਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

(b) ਵਿਨੋਦ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਮਿੱਲਜ਼

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:-

(i) ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ	: ਰੁਪਏ 10,000)
(ii) ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ	: ਰੁਪਏ 5,000
(iii) ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ
ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਰੀਫਿਟਿੰਗ	: ਰੁਪਏ 5,000

- (iv) ਸ਼ਿਫਟ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਟਰਾਂਜਿਟ ਦੁਆਰਾ ਮਸ਼ੀਨੀ ਟੁੱਟਣ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ : ਰੁਪਏ 3,000
- (ਵੀ) ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ : ਰੁਪਏ 75,000
- (vi) ਚੰਗੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ : ਰੁਪਏ 80,000
- (vii) ਬਕਾਇਆ ਬਕਾਇਆ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ : ਰੁਪਏ 10,000
- (viii) ਉੱਚ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ : ਰੁਪਏ 1,00,000

ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਸ਼ਿਫਟ ਕਰਨ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਆਦਿ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ 3000

(c) M/S ਰਵੀ ਵੇਵਿੰਗ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼:

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:-

- (i) ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਸ਼ਿਫਟ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ : ਰੁ. 10,000
- (ii) ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ: ਰੁ. 5,000
- (iii) ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਰੀਫਿਟਿੰਗ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ : ਰੁ. 5,000
- (iv) ਸ਼ਿਫਟ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਆਵਾਜਾਈ ਦੁਆਰਾ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ : ਰੁ. 3,000
- (ਵੀ) ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ : ਰੁ. 50,000
- (vi) ਚੰਗੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ■ : ਰੁ. 5,000
- (vii) ਬਕਾਇਆ ਬਕਾਇਆ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ : ਰੁ. 10,000
- (viii) ਉੱਚ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ : ਰੁ. 10,000

ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੈਂ ਰੁ. ਸ਼ਿਫਟ ਕਰਨ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਆਦਿ ਲਈ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ 2,000।

(32) ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਆਪਣੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ

SMT. USHA ARORA AND OTHERS v. STATE OF PUNJAB • 587
AND OTHERS (*TS. Thakur. CJ.*)

ਬਦਲੇ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਟੇਦਾਰਾਂ
ਵਜੋਂ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਰੱਖੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਸੀ।

ਅਸਲੀ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਧੀਨ. ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 1999 ਦੇ 10622 ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪਾਰਸ ਨੰ: 13 ਅਤੇ 16 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:-

13. ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 56(2)(ਬੀ) ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਸ਼ਬਤ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ 5 ਮਾਰਚ, 1973 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਅਸਲ ਕਾਪੀ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੀ-8 ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰ. 2 ਨੇ ਵੀ ਧਾਰਾ 56 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਗਲਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਖਾਸਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਬੂਤ 7 ਮਾਰਚ, 1973 ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਰੰਭ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 56(2)(ਬੀ) ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ 5 ਮਾਰਚ, 1973 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਅਸਲ ਕਾਪੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਨੁਸੂਚੀ P-8/A ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।"

(16) ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਵਾਰਡ ਅਨੁਸੂਚੀ P-9 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਛੋਟਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਪੈਂਡਿੰਗ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਇਸਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵਧੇ ਹੋਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਛੋਟ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਲੰਬਿਤ ਸਨ, ਉਹ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ।

(33) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ! ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੀਵਲ ਰੀਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿੱਚ '(ਨੰਬਰ c106239of1-19 ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਕੁਲੈਕਟਰ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਵਾਰਡ ਜੋ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:-

10. ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟਿਸਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 56 ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੋਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਸ਼ਬਤੀ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਕਾਪੀ

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

11. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਤੋਂ ਹੋਰ ਨੋਟਿੰਗ ਸੁਣੀ ਗਈ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ 3 ਅਕਤੂਬਰ, 1973 ਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 5/1973 ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਇੱਕ ਸੱਚੀ ਕਾਪੀ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਨੁਸੂਚੀ P-6 ਦੇ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।"

34)) 1999 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 10624 ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪਟੇਦਾਰ(ਆਂ) ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਖਰੀਦਦਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੇ ਪਟੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਉਣਾ ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 11 ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੈ।

35)) ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 1999 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 10625 ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰ: 12 ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਪੈਰਿਆਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ.

36) 12. ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 56(2)(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੇਤ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਖਾਸਤ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹਨ।

13) ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ 3 ਅਕਤੂਬਰ, 1973 ਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 4/1973 ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਇੱਕ ਸੱਚੀ ਕਾਪੀ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਨੁਬੰਧ ਪੀ-4 ਦੇ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

14) ਕਿ ਅਵਾਰਡ ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੀ-4 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਨਾਮ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਾਬਜ਼ਾਂ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ (ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।"

(36) ਉਪਰੋਕਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।

(37) ਆਖਰੀ ਪਰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਇਹ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮੈਸਰਜ਼ ਆਰਪੀ ਐਂਪਾਇਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਿਡ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਲਿਮਿਟਿਡ, ਉਪਰੋਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਿਕਾਣਾ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਖਰੀਦਦਾਰ ਮੈਸਰਜ਼ ਆਰਪੀ ਐਂਪਾਇਰਜ਼ ਪ੍ਰਾ. ਲਿਮਿਟਿਡ ਨੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਸਰਜ਼ ਆਰਪੀ ਐਂਪਾਇਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿ. ਲਿਮਿਟਿਡ ਨੇ 10 ਵੱਖਰੀਆਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਕਰੀ-ਡੀਡਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 447 ਮਿਨ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੀ 19 ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੇ ਪਟੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਕੰਪਨੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਕੀਮ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਖਰੀਦਦਾਰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਅਸਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਬਦਲੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਕੀਮ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਾਂਗੇ। ਉੱਪਰ ਸਵਾਲ ਨੰ. (ii) ਚਰਚਾ ਲਈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਹੀ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਟਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸਗੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਯੋਗ ਹਨ। ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਭਾਰੀਦਾਰੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਸਹਿਮਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ (i) ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

Re: ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ (ii):

(38) ਕੇਬੀਜੇ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਈ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਸੁਪ੍ਰੀਮਕੋਰਟ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਗ੍ਰਹਿਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਰੱਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗੇ। **ਯੂਪੀ ਜਲ ਨਿਗਮ ਬਨਾਮ ਕਾਲਰਾ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟਿਡ (14)** ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ

SMT. USHAARORA AND OTHERS v. STATE OF PUNJAB 591
AND OTHERS (T.S. Thakur, CJ)

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 4(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਬੋਝ

ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1984, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਖਰੀਦਦਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਹਾਸਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

“3 ...ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦਧਾਰਾ 4(11) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਕੋਈ ਵੀ ਬੋਝ ਇਸ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਿਰਲੇਖ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨਜਾਇਦਾਦ।”

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

(39) ਸਨੇਹ ਪ੍ਰਭਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਯੂ.ਪੀ. (15) ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 4(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਆਪਣੇ ਜੋਖਮ 'ਤੇ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਗਾਨਗੀ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਧੀਨ ਲਾਭਪਾਤਰੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

“5...ਇਹ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਧਾਰਾ 4(1) ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਜੋਖਮ 'ਤੇ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 4(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਵਾਇਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਲਈ, ਧਾਰਾ 4(1) ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵੱਖ ਹੋਣਾ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਨੂੰ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਸਾਰੇ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।”

(15) 1996(7) S.C.C. 426

(16) 1996 (10) S.C.C. 721

(40) ਅਜੈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘਲ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (16) ਵਿੱਚ ਵੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਹਰਾਇਆ। ਉਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ

ਸਟਾਰ ਵਾਇਰ (ਇੰਡੀਆ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (17) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ। **ਮੀਰਾ ਸਾਹਨੀ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (18)** ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਵਸਤੂ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ:-

'ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਯੋਗ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਖਰੀਦਦਾਰ ਐਕਵਾਇਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਣਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(41) ਉਪਰੋਕਤ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਦੀ 1 ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੇਦਾਰਾਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਐਕਵਾਇਰ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਵਜੋਂ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਤਬਾਦਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਆਰਪੀ ਐਂਪਾਇਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਦੁਆਰਾ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਕੀਮ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਤਬਾਦਲੇਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਵੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੱਚ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਅਸਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ। 1999 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 10622 ਵਿੱਚ 2006 ਦਾ ਸੀਐਮ ਨੰਬਰ 18707, 1999 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 10623 ਵਿੱਚ 2006 ਦਾ ਸੀਐਮ ਨੰਬਰ 18565, 2006 ਦਾ ਸੀਐਮ ਨੰਬਰ 18714 ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 2006 ਦਾ 1960 ਸੀ. ਵਿੱਚ

(15) 1996(7) S.C.C. 426

(16) 1996 (10) S.C.C. 721

SMT. USHAARORA AND OTHERS v. STATE OF PUNJAB 593
AND OTHERS (T.S. Thakur, CJ)

1999 ਦਾ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 10625 ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਦਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਤਬਾਦਲੇਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲੇ. ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਕੋਈ ਸਿਰਲੇਖ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਜੋ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 10622,10623,10624 ਅਤੇ 10625 ਦੇ 1999 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹਨ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ, ਲਾਚਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ (ii) ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

Re: ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ (iii):

(42) ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਚੋਪੜਾ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸਖ਼ਤ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਨੂੰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਿਪਟਾਇਆ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(43) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 56 ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੋਟ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ, ਜੇਕਰ ਐਕਵਾਇਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਕੀਮ ਲਈ ਬੇਲੋੜਾ ਹੋਣਾ। ਸਕੀਮ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਸਕੀਮ ਲਈ ਬੇਲੋੜਾ ਨਾ ਪਾਇਆ ਜਾਣ ਕਾਰਨ, ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਬੇਲੋੜੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 56 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਛੋਟ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਟੈਂਡ ਲੈਇਆ ਕਿ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਬੇਲੋੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ 'ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਥਾਵਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੂਟਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ, ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

(44) 1999 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 10622 ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦੋ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਕਲਾਂ ਪੀ.-10 ਅਤੇ ਪੀ.-11, ਜੋ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ,

**SMT. USHA ARORA AND OTHERS v. STATE OF PUNJAB 595
AND OTHERS (T.S. Thakur, C.J.)**

ਦੀਆਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕਾਪੀਆਂ 'ਤੇ ਰੱਖੀਆਂ ਹਨ।

ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ, ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਐਕਵਾਇਰ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। 1999 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 10623 ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਛੋਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਪੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, 1999 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 10624 ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੂੰ ਸੰਪਤੀ ਪੀ 6 ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 1999 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 10625 ਵਿੱਚ ਵੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪੀ-5, ਪੀ-6 ਅਤੇ ਪੀ-7 ਮਾਰਕ ਵਾਲੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਐਕਵਾਇਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਛੋਟ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

(45) ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਊਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1922 ਦੀ ਧਾਰਾ 56 ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ:-

(46) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਐਕਵਾਇਰ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ - ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਲੋੜੀ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਉਸ ਲਈ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

[ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।]

(2) ਟਰੱਸਟ ਅਜਿਹੀ ਹਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੇਗਾ ਜੇਕਰ-

(a) ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ

ਦਾਅਵੇ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਅਤੇ,

- (b) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ ਵਜੋਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਮਿਆਦ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ।
- (3) ਟਰੱਸਟ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- (4) ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਦੇ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲੇ 'ਤੇ, ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਕਲੈਕਟਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਰੁਕੇਗਾ, ਅਤੇ ਟਰੱਸਟ ਉਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜ਼ਮੀਨ ਛੱਡੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ
- (5) ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਾਂ, ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1984 ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਜਲੂਸ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਟਰੱਸਟ ਨੇ ਰਕਮ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਟਰੱਸਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਟਰੱਸਟ ਨਾਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- (i) ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਾਂ
- (ii) ਉਕਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਵਿਆਜ 'ਤੇ ਚਾਰਜ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਕਾਇਆ ਛੱਡਣਾ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦਾ ਪੂਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਸਾਲਾਨਾ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਜ;
- ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਟਰੱਸਟ, ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਅਧੀਨ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਭੁਗਤਾਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- (6) ਜਦੋਂ ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਉਪ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਭੁਗਤਾਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
- (7) ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ

ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਹਰ ਭੁਗਤਾਨ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਆਜ 'ਤੇ ਚਾਰਜ ਹੋਵੇਗਾ।

- (8) ਜੇਕਰ ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਦੀ ਧਾਰਾ (ii) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਵਿਆਜ ਦੀ ਕੋਈ ਕਿਸ਼ਤ ਨਿਯਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਅਧੀਨ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਕਤ ਕਿਸ਼ਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ।
- (9) ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਦੀ ਧਾਰਾ (ii) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ, ਸਹਿਮਤੀਸ਼ੁਦਾ ਦਰ 'ਤੇ, ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪੂਰੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- (10) ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ (ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਾਰਸ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਪਹਿਲਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਦਾਅਵਾ) ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਲਈ।
- (11) ਜਦੋਂ ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਉਪ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ (ਇਕੱਠੇ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ) ਮਿਉਂਸ਼ਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 222 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਸਹਿਮਤੀ ਦਰ 'ਤੇ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ ਬਾਰੇ ਜਨਤਕ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ। ਜਨਤਕ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦਾ ਵਿਆਜ, ਅਤੇ ਉਹ ਉਕਤ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਮਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਟ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ (ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ) ਡਿਫਾਲਟਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰੇਗਾ।"

(46) ਉਪਰੋਕਤ* ਦੀ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਰੀਡਿੰਗ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਲੋੜੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 56(1) ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਲੋੜੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ।

(47) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 56 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਛੋਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਗਿਰਵੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਹੈ। ਟਰੱਸਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 56(3) ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 56 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਟਰੱਸਟ ਤੁਰੰਤ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਲੈਕਟਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਰੁਕੇਗਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਰਕਮ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ। ਜਿਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 56 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ 5 ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

(48) ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਛੋਟ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਹਰਣ ਇਹ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਿਆਸਤ ਲਈ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਲੋੜੀ ਪਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸੋਧ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 7, 1974 ਦੁਆਰਾ ਜੋੜੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 56 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬੇਲੋੜੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਢੁਕਵੀਂ ਸਮਝੇ, ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ 51 ਕਨਾਈਆਂ 14 ਮਰਲੇ, ਖਸਰਾ ਨੰ. 447 ਮਿੰਟ, ਉਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸਕੀਮ ਲਈ ਬੇਲੋੜੀ ਹੋਣ ਲਈ

ਇਸਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ। ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਚੋਪੜਾ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿ 1974 ਦੇ ਸੰਸਥਾਨ ਐਕਟ ਨੰ. 7 ਦੁਆਰਾ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਉਕਤ ਜੋੜ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਛੋਟ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਜਾਂ ਤਿਆਗ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਅਰਥਾਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਬੇਲੋੜੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 56 ਦੀ ਸਕੀਮ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਬੇਲੋੜੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ।

(49) ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਰਾਇਣ ਦਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (19) ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨ ਬੇਲੋੜੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਕਤ ਮੁਢਲੀ ਸ਼ਰਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਤਿਆਗ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਤਿਆਗ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਪੁੱਜਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਟਰੱਸਟ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

“ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਇਲਾਕਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਬੇਲੋੜੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਐਕਵਾਇਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨ ਬੇਲੋੜੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਟ੍ਰਸਟ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਲਈ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਥਿਤੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤਿਆਗ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੀ ਹੋਰ ਲੇੜ

**SMT. USHA ARORA AND OTHERS v. STATE (J)F PUNJAB 591
AND OTHERS (T.S. Thakur, C.J.)**

ਇਹ ਧਾਰਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਕਰਨ ਲਈ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1984 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਛੱਡਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਟਰੱਸਟ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਟਰੱਸਟ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਣਪਛਾਤੀ ਲੀਜ਼ ਮਿਆਦ ਦੇ ਨਾਲ ਪਟੇਦਾਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਟਰੱਸਟ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਬੇਲੋੜੀ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਧਾਰਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਟਰੱਸਟ ਕੋਲ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਬਗੀਚੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜੋ ਇਸ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਲੋੜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਵਿਚਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਲੋੜੀ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਕੋਲ ਧਾਰਾ 56 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮਹਿਜ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਮਹੰਤ ਬਿਕਰਮ ਦਾਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਗ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਛੋਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 56 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 56 ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀਆਂ ਪੂਰਵ-ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।"

(50) ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਦੂਰ, ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਬੇਲੋੜੀ ਹੈ, ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

(51) ਛੱਡਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਦੂਜੀ ਲੋੜ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿ ਇਹ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1984 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਟਰੱਸਟ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 56(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵੇਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਅਵਾਰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਛੋਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ।

(52) ਮੰਜੂਦਾ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਝੁੰਡ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਲੋੜ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। 1999 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ, 10622 ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਐਕਵਾਇਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਾਰ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕਾਪੀਆਂ ਰੱਖੀਆਂ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਨੁਬੰਧ P-10 ਅਤੇ P-11 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 31 ਦਸੰਬਰ, 1980 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ P-8 ਅਤੇ P-8/A ਮਾਰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਰਸੀਦ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਦੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਅਨੁਸੂਚੀ P-8 ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਿਤੀ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦਰਖਾਸਤ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ Annexure P-8/A ਮਿਤੀ 7 ਮਾਰਚ, 1973 ਹੈ। ਉਕਤ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰਸੀਦ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਦੇ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 56(2) ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

(53) ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵੀ ਜੂਨ, 1979 ਤੋਂ ਨਵੰਬਰ/ਦਸੰਬਰ, 1980 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦੂਜੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਵਾਰਡ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1984 ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਦੇ ਅਧੀਨ ਛੱਡਣ ਲਈ ਕੋਈ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(54) ਤੀਜਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬਰਾਬਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੇ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਮੈਸਰਜ਼ ਆਰਪੀ ਐਂਪਾਇਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਿਡ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ/ਤਬਾਦਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਲਿਮਿਟਿਡ. ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਤਬਾਦਲਾ ਬੇਅਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੇਟ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੰ. 10622, 10623, 10624 ਅਤੇ 10625 ਆਫ਼ 1999 ਵਿੱਚ ਮੈਸਰਜ਼ ਆਰਪੀ ਐਂਪਾਇਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਿਡ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਿਮਿਟਿਡ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੈਸਰਜ਼ ਆਰਪੀ ਐਂਪਾਇਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿ. ਲਿਮਿਟਿਡ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਛੇਟ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਵੀ ਹੁਣ ਇੱਕ ਵਾਰ ਤਬਾਦਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ। ਸਵਾਲ ਨੰ. (iii) ਦਾ ਸਾਡਾ ਜਵਾਬ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਜਵਾਬ: ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ (iv):

(55) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਸ਼੍ਰੀ ਚੋਪੜਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਐਕਵਾਇਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਰਾਧੇ ਸ਼ਾਮ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (20) ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਕੱਤਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਸਥਾਨਕ ਸਵੈ ਸਰਕਾਰ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਹੋਰ (21) ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ (22)। ਉਹ ਝਗੜਾ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। 1982 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1300 ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੂਟਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਾਧੇ ਸ਼ਾਮ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਾਲਕ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਐਕਵਾਇਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕੀਤਾ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਰਾ। ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਐਸ.ਐਸ.ਸੇਵੀ ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦਿਆਂ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ:-

ਰਾਧੇ ਸ਼ਾਮ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕੋਈ ਰੰਗੀਨ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਬੇਨਾਫਾਈਡ ਦੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਅਜਿਹੀ ਦੇਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ।"

(56) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਰਾਧੇ ਸ਼ਾਮ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਖੁਦ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਲ 1999 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਬੇੜੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅੰਤ੍ਰਿਮ ਹੁਕਮ। ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਰਾਧੇ ਸ਼ਾਮ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਹਾਂ

(20) (1982) 84 PLR 743

(21) ਵੇਲ. CXIII-1996-2 PLR 428

(22) 1983 PLJ 259

ਸਬੰਧਤ, ਅਰਥਾਤ, ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਦੇ ਅਧੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ।

(57) ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਖਾਤੇ

ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਲੈਪਸ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(58) ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਦੂਜਾ ਲੰਗੜਾ. ਚੋਪੜਾ ਨੇ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੇ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਛੋਟ ਜਾਂ ਤਿਆਗ ਲਈ ਦੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੂਰਵ-ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ ਐਕਵਾਇਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਛੋਟ/ਤਿਆਗ ਲਈ ਕੋਈ ਬੇਨਤੀ ਮੰਨੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਤਿਆਗ ਜਾਂ ਛੋਟ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਦਰਸਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ 'ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ' ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਉਤਪੱਤੀ ਕੀ ਹੈ ਉਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਸੀਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਵਾਂਗੇ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ (v) 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਨੰ. (iv) ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

Re : ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ (v):

(59) ਸ਼੍ਰੀ ਚੋਪੜਾ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਉਸੇ ਉੱਤੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਹੋਟਲ/ਮਲਟੀਪਲੈਕਸ ਲਈ ਬਿਲਡਿੰਗ ਪਲਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਮੰਗਵਾਉਣ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ। ਮੈਸਰਜ਼ ਆਰਪੀ ਐਂਪਾਇਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਿਡ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਕਿਹਾ। ਲਿਮਿਟਿਡ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਅਤੇ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ 'ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ' ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮੈਸਰਜ਼ ਆਰਪੀ ਐਂਪਾਇਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਿਡ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਲਿਮਿਟਿਡ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲੋੜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।

**SMT. USHA ARORA AND OTHERS v. STATE (J)F PUNJAB 591
AND OTHERS (T.S. Thakur, C.J.)**

(60) ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਅਸਲ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਸਰਜ਼ ਆਰਪੀ ਐਂਪਾਇਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿ. ਲਿਮਟਿਡ ਨੇ ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੂਟਾ ਅਸਲੀ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੱਕ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੀ ਸੁਧਾਰ ਸਕੀਮ ਦੀਆਂ ਕਠੋਰਤਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਦਬਾਅ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਮਾਰਤੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 420, 466, 467, 468, 471 ਅਤੇ 120-ਬੀ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਥਾਣਾ ਸਿਵਲ ਲਾਈਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 'ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ' ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਏਜੰਸੀ।

(61) ਅਸੀਂ ਬਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਰੋਧੀ ਅਧੀਨਗੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ *ਅੰਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ* ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਅਤੇ ਮਾਨਵੀਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੰਕਲਪ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸੁਣੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਜੋ ਸਲਾਹੁਣਯੋਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਆਮ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਗਰਭਪਾਤ ਹੁੰਦਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਖੋਜਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ (i) ਤੋਂ (iv) ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸਾਲ 1973 ਵਿੱਚ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਵਾਰਡ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ ਐਕਵਾਇਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਪਟੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ।

ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੂਟਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ 1982 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1300 ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਾਲ 1983 ਵਿੱਚ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਸਾਲ 1972-1973 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜਦੋਂ ਮੁਢਲੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੂਟਾ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ, ਅਖਾੜਾ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪਟੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ 26 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਬੂਟਾ. ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ (iii) ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਉਸ ਤਬਾਦਲੇ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਪਟੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੈਸਰਜ਼ ਆਰਪੀ ਐਂਪਾਇਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਡ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਲਿਮਿਟਡ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਛੋਟ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 56 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਛੋਟ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦਾ ਸੁੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

(a) ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ।

(b) ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਛੋਟ/ਛੱਡਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ।

ਅਤੇ

(c) ਪਟੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੈਸਰਜ਼ ਆਰਪੀ ਐਂਪਾਇਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਡ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ। ਲਿਮਿਟਡ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(62) ਜੇਕਰ ਉਪਰੋਕਤ 5 ਸੱਚੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਆਰਪੀ ਸਾਮਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ 'ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ' ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ 'ਭੂਮੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ' ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਫਰਕ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਕੋ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਮੈਸਰਜ਼ ਆਰਪੀ ਐਂਪਾਇਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿ. ਲਿਮਿਟਡ ਉਕਤ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ,

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਿਸਦਾ ਰੁਤਬਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬੇਅਰਥ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਵਾਬਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਇੱਕ ਵਿਅਰਥ ਰਸਮੀਤਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(63) ਅਲੀਗਾ ਵਿੱਚ ਅਲੀਗੜ੍ਹ ਮੁਸਲਿਮ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਸੀਐਮ ਅਲੀ ਖਾਨ, (23) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਪਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਰ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਾਇਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਕੀਤੀ ਬੇਕਾਰ ਰਸਮੀ ਦਲੀਲ ਬਾਰੇ ਉੱਠੀ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ

"25. ਬੇਕਾਰ ਰਸਮੀ ਸਿਧਾਂਤ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ। ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਿਟੋ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ, ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਬਹਿਸ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਥਿਊਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਐਮ.ਸੀ. ਮਹਿਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਰੀਡ, ਲਾਰਡ ਵਿਲਬਰਫੋਰਸ, ਲਾਰਡ ਵੁਲਫ, ਲਾਰਡ ਬਿੰਘਮ, ਮੇਗਰੀ, ਜੇ. ਅਤੇ ਸਟ੍ਰਾਟਨ, ਐਲਜੇ ਆਦਿ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਗੋਮਰ, ਕਰੈਗ, ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਲੇਖਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤਾ। ਡੀ ਸਮਿਥ, ਵੇਡ, ਡੀ.ਐੱਚ. ਕਲਾਰਕ ਆਦਿ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰੇਗੀ। ਕੁਝ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪੂਰਨ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦਿਖਾਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਕੁਝ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਨਿਯਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਅੰਤਮ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(64) ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਰਨਾਟਕ ਸਟੇਟ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਸੀ.ਆਈ. ਕੋਤੂਰੱਪਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, (24), ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਹਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵੈਕਿਊਮ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਇੱਕ ਸਟ੍ਰੈਟਜੈਕਟ ਫਾਰਮੂਲੇ ਵਜੋਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਰਜ਼ੀ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਰਸਮੀਤਾ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ

“...ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਖਲਾਅ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਟ੍ਰੈਟਜੈਕਟ ਫਾਰਮੂਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਰਸਮੀਤਾ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਲਈ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਉਦੇਸ਼ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਦੇਸ਼ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਪੂਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਹਰੇਕ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਲਈ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਸਟੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਭਾਵੇਂ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ।

(65) ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਹੋਰਸ ਬਨਾਮ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, (25) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ , ਜਿੱਥੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਰਸਮੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ

“...ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਰਸਮੀਤਾ ਹੁੰਦੀ।

**SMT. USHA ARORA AND OTHERS v. STATE OF PUNJAB 605
AND OTHERS (T.S. Thakur, C.J.)**

ਅਦਾਲਤ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਬਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿਵਾਦਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਿੱਟਾ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ।

(66) ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਪੀ.ਡੀ. ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ, (26), ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਸੋਨਕਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ, (27) ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ, ਏਪੀ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ-ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਹਨ। ਬਨਾਮ ਪਿੰਡੀਗਾ ਸ਼੍ਰੀਧਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, (28)।

(67) ਅਧਿਕਾਰਤ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖੋਜਾਂ ਦੀ ਰੰਜਨੀ ਵਿੱਚ ਜੋ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਮਾਰਤੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ, ਭਾਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਵਿਹਲੀ ਰਸਮੀਤਾ ਨੂੰ ਲੰਘਣਾ ਪਿਆ ਹੋਵੇ। ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਮਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਣਉਚਿਤ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ 'ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ' ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਪਲਾਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮੈਸਰਜ਼ ਆਰਪੀ ਐਂਪਾਇਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਡ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰੀ ਪੋਡੋਟ-ਲਾਈਟ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਸ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਗਏ ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਫ਼ੀ ਲੰਬਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਏ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨਾਲ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦਾ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜੋ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੋਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ (v) ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(26) (2006) 8 S.C.C. 776

(27) 2007 (4) S.C.C. 54

(28) 2007 (13) S.C.C. 352

Re: ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ (VI)

(68) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। **ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ, (29)** ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਪਰ ਉਕਤ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਦੁਰਲੱਭ ਅਤੇ ਅਸਧਾਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। **ਸਕੱਤਰ ਮਾਈਨਰ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਰੂਰਲ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਸਰਵਿਸਿਜ਼, ਯੂਪੀ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਸਹਿੰਗੂ ਰਾਮ ਆਰੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (30)** ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸੀਬੀਆਈ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੁਟੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਰਟੀ ਉਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। **ਸਾਕਿਰੀ ਵਾਸੂ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ** ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ, (31), ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ *ਪਹਿਲੇ ਨਜ਼ਰੀਏ* ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਸੀ, ਨੇ ਸੀਬੀਆਈ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਫੌਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮਥੁਰਾ ਵਿਖੇ ਜੀਆਰਪੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਐਲਾਨਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤਾਂ ਹੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਅਟੈਂਡੈਂਟ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

(69) ਜਨਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 893 ਆਫ 2007 ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 107 ਮਿਤੀ 16 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2007, ਦਰਜ ਵਿਥ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸਿਵਲ ਲਾਈਨਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸੀਬੀਆਈ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਸਿਵਲ ਮੀਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 2009 ਦਾ ਨੰਬਰ 14508 (29) (2001) 3 SCC 333 (30) (2002) 5 SCC 521 (31) (2008) 2 SCC 409

ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ. ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਇਕ ਵੱਡੇ ਘੁਟਾਲੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਕਈ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸੈਕੜੇ ਕਰੋੜਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ. ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੀ ਚਮੜੀ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵੀ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹ ਸਕੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਨਕੇਲ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਵਰਗੀ ਸੁਤੰਤਰ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਸੌਂਪਣਾ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਹੈ।

(70) ਜਦੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਖਾਸਤ 7 ਸਤੰਬਰ, 2009 ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਖੋਸਲਾ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 107" ਮਿਤੀ 16 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2007 ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਸੈਂਟਰਲ ਬਿਊਰੋ ਆਫ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਚੋਪੜਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲਾ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸੀਬੀਆਈ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸ੍ਰੀ ਚੋਪੜਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਜਾਂਚ ਸੀਬੀਆਈ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ।

(71) ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 107 ਮਿਤੀ 16 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2007 ਅਪ੍ਰੈਲ 2007 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਤਕਰੀਬਨ ਢਾਈ ਸਾਲ ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ. ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਖੋਸਲਾ ਇਹ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਰਹੇ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਕਿਉਂ ਲੱਗਾ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਲੰਬਿਤ ਸਨ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਰੋਕ ਸੀ।

ਉਸੇ ਵਿੱਚ. ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਇੱਕ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ

ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ, ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਘੁਟਾਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਜਾਂਚ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਕੋਰਸ ਸਾਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਵਾਜਬ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੋ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੁਰੰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ। ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਲਈ, ਸੀਬੀਆਈ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਅਸੀਂ ਤੁਰੰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 6 ਦਾ ਜਵਾਬ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(72) ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੰ. 1999 ਦੀ 10622, 1999 ਦੀ 10623, 1999 ਦੀ 10424, 1999 ਦੀ 10625 ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਮਿਸ. ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 18707 of 2006, 18565 of 2006, 18714 of 2006 ਅਤੇ 18705 of 2006 ਨੂੰ ਉਸੇ ਫੇਲ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ M/s PvtRP Empires ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 18029 ਦੇ ਨਾਲ 2008 ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੀਮਿਤ.

(73) ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 893 ਆਫ 2007 ਅਤੇ ਸੀ.ਐਮ ਨੰ. 14508 ਆਫ 2009 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਇਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ FERNo. 107 ਮਿਤੀ 16 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2007, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਸਿਵਲ ਲਾਈਨਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਬੰਧਤ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦਿੱਲੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ, 1946, ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹਵਾਲੇ ਦੇ। ਸੀਬੀਆਈ ਫਿਰ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢੇਗੀ। ਸੰ. ਖਰਚੇ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ

SMT. USHA ARORA AND OTHERS v, STATE OF PUNJAB 609
AND OTHERS (*T.S. Thakur, C.J.*)

ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਹਿਕ